

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 2Svk/53/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7018201091
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: prof. JUDr. Juraj Vačok
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:7018201091.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD. a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci žalobcu: N. L. X., trvale bytom U. XX, XXX XX U. L., nar. X. C. XXXX, proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, Kancelária Prešov, v konaní o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č. k. 6S/176/2018-76, takto

rozhodol:

- I. Kasačná sťažnosť sa z a m i e t a .
- II. Účastníkom konania sa náhrada účelne vynaložených trov kasačného konania nepriznáva.

odôvodnenie:

I. Konanie pred orgánmi verejnej správy

1. Žalovaný vydal rozhodnutie č. KaPO 1N 25754/2018, ČRZ: 157896/2018 (ďalej len „rozhodnutie žalovaného“), ktorým nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci žalobcovi v právnej veci preskúmania rozhodnutia Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Obce Studenec, ktorým bol žalobcovi vyrubený miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady za rok 2018 v sume 75,- EUR.

2. Žalovaný vyhodnotil, že vzhľadom na výšku vyrubeného miestneho poplatku nie je splnená podmienka hodnoty sporu. V zmysle uvedenej podmienky má fyzická osoba právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti iba v prípade, ak hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy (v tom čase 480,- EUR). Táto podmienka vyplýva z § 6 ods. 1 písm. c) zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení živnostenského zákona v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v účinnom znení (ďalej len „zákon o poskytovaní právnej pomoci“).

II. Konanie pred správnym súdom

3. Žalobca podal voči rozhodnutiu žalovaného všeobecnú správnu žalobu, nakoľko rozhodnutie žalovaného vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci, je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov a zistenie skutkového stavu bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci. Žalobca tiež namietal, že skutkový stav, ktorý vzal orgán verejnej správy za základ napadnutého rozhodnutia, je v rozpore s administratívnymi spismi a nemá v nich oporu, ako aj to, že došlo k podstatnému porušeniu ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia vo veci samej.

4. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „správny súd“) rozsudkom č. k.: 6S/176/2018-76 (ďalej len „rozsudok správneho súdu“) rozhodol tak, že žalobu v zmysle § 190 Správneho súdneho poriadku v účinnom znení (ďalej len „SSP“) ako nedôvodnú zamietol.

5. Správny súd sa stotožnil s právnym záverom žalovaného, že žalobca nemal nárok na poskytnutie právnej pomoci. Dôvodil (rovnako ako žalovaný), že na poskytnutie právnej pomoci nebola splnená podmienka v zmysle § 6 ods. 1 písm. c) zákona o poskytovaní právnej pomoci, pretože hodnota sporu neprevyšovala hodnotu minimálnej mzdy stanovenej v príslušnom období.

6. Námietku žalobcu, že podmienka podľa § 6 ods. 1 písm. c) zákona o poskytovaní právnej pomoci nie je aplikovateľná na prejednávany prípad, pretože hodnotu sporu nie je možné vyčíslíť v peniazoch, vyhodnotil správny súd ako nedôvodnú. Správny súd odkázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4SŽk/20/2019 z 5. novembra 2019 (ďalej len „rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky“) a odcitoval pomernú časť jeho odôvodnenia týkajúceho sa podmienky hodnoty sporu podľa § 6 ods. 1 písm. c) zákona o poskytovaní právnej pomoci v konaniach, ktorých predmetom je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky v predmetnom rozsudku zaujal stanovisko, že § 6 ods. 1 písm. c) zákona o poskytovaní právnej pomoci má byť zohľadňovaný aj v konaniach, ktorých predmetom je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy za predpokladu, že je možné hodnotu sporu vyčíslíť v peniazoch. Najvyšší súd Slovenskej republiky pritom rozhodoval o skutkovo obdobnom prípade s tým rozdielom, že predmetom „spor“ bol úrok z omeškania z dôvodu nezaplatenej dane z nehnuteľnosti v lehote splatnosti. Odkazujúc na uvedený rozsudok a potrebu rozhodovania v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou, správny súd sa stotožnil s právnym posúdením žalovaného a správnu žalobu zamietol.

8. V prejednávanej veci správny súd nariadil pojednávanie na 17. marca 2022. Žalobca sa podaním doručeným správne súdu 16. marca 2022 ospravedlnil a žiadal o odročenie pojednávania. Prioritným dôvodom bolo ochorenie syna, starostlivosť o rodinného príslušníka a sprevádzanie na lekárske ošetrovanie. Ďalším dôvodom bolo kolidovanie pojednávania na tom istom súde nariadených iným senátom.

9. Správny súd ospravedlneniu neúčasti a návrhu na odročenie pojednávania nevyhovel. Neakceptoval dôvody žalobcu na zrušenie pojednávania, nakoľko žalobca svoje tvrdenia o ochorení syna či sprevádzaní na lekárske vyšetrenie formuloval príliš všeobecne, nejednoznačne a tieto žiadnym spôsobom nepreukázal. Ku kolidovaniu pojednávania správny súd uviedol, že predvolanie na pojednávanie bolo žalobcovi doručené 28. februára 2022 a predvolanie vo veci senátu 8S mu bolo doručené 4. marca 2022. Žalobca mal podľa správneho súdu dostatok času na kolíziu pojednávania reagovať a túto súdu oznámiť. Kolíziu pojednávania správny súd vyhodnotil ako organizačnými opatreniami súdu zvládnuteľnú a ničím výnimočnú situáciu. Správny súd preto dospel k záveru, že pojednávanie vo veci sa môže uskutočniť aj v neprítomnosti žalobcu. Správny súd konal a rozhodol postupom podľa § 114 SSP.

III. Kasačná sťažnosť žalobcu, stanovisko účastníkov

10. Žalobca podal proti rozsudku správneho súdu kasačnú sťažnosť, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci a odklon od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu podľa § 440 ods. 1 písm. f) a g) SSP. Mal za to, že správny súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Správny súd podľa žalobcu rozhodol tiež na základe nesprávneho právneho posúdenia.

11. Vo vzťahu k nesprávne procesnému postupu správneho súdu žalobca namietal, že správny súd vykonal ústne pojednávanie bez jeho účasti, a to napriek návrhu na jeho odročenie z dôvodu choroby syna a z dôvodu kolízie pojednávania na správnom súde pred senátmi 6S a 8S. Uvedené považuje za porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

12. V súvislosti s nesprávnym právnym posúdením veci žalobca namietal, že odôvodnenie rozsudku správneho súdu je zmätočné, nakoľko po bode 21 nasledujú body 39 a 40 a po bode odôvodnenia rozsudku 48 nasleduje bod 22. Žalobca tiež poukázal na skutočnosť, že v jednej časti rozsudku správny súd dôvodí žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia o vyrubení poplatku za komunálne odpady a pár odsekov nižšie dôvodí úrokom z omeškania za oneskorene zaplatenú daň z nehnuteľnosti. Uvedené je podľa žalobcu zmätočné a súčasne dôkazom toho, že žalovaný ani správny súd nevedia o čom rozhodujú.

13. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti vyjadril podaním z 22. septembra 2022 tak, že sa v plnom rozsahu stotožnil s rozsudkom správneho súdu a kasačnú sťažnosť navrhol zamietnuť ako nedôvodnú. K uvedenému sa žalobca vyjadril podaním z 22. novembra 2022 tak, že na svojej kasačnej sťažnosti zotrval v celom rozsahu.

IV. Právne posúdenie veci kasačným súdom

14. Najvyšší správní soud Slovenskej republiky v postavení kasačného súdu (ďalej aj „kasačný súd“) preskúmal rozsudok správneho súdu v rozsahu podanej kasačnej sťažnosti. Jeho pôsobnosť pre toto konanie a rozhodnutie je daná v § 11 písm. h) SSP.

15. Kasačný súd s ohľadom na § 455 SSP nepovažoval za potrebné nariadiť vo veci pojednávanie a rozhodol o kasačnej sťažnosti bez jeho nariadenia. Rozsudok bol vyhlásený verejne po oznámení dňa vyhlásenia v súlade s § 137 ods. 4 SSP.

16. So zreteľom na § 439 ods. 1, § 442 ods. 1, § 443 ods. 1 SSP účinného do 31. mája 2023 kasačný súd skonštatoval, že podaná kasačná sťažnosť smeruje proti rozsudku, voči ktorému je prípustná, bola podaná oprávnenou osobou, včas. Od platenia súdneho poplatku bol žalobca oslobodený rozhodnutím správneho súdu.

17. Po preskúmaní napadnutého rozsudku správneho súdu a kasačnej sťažnosti, ako aj podkladového materiálu, kasačný súd dospel k záverom, ktoré odôvodňuje v nasledovnom texte.

18. Námietka nesprávneho právneho posúdenia z dôvodu zmätočnosti rozsudku správneho súdu, v ktorom na seba číselne nenadväzovali body odôvodnenia je nedôvodná. Kasačný súd v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že v súvislosti s nesprávnym právnym posúdením podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP je možné namietat, že správny súd: a) opomenul aplikovať príslušnú právnu normu, b) namiesto príslušnej právnej normy aplikoval normu inú, c) interpretoval obsah právnej normy nesprávne, d) aplikoval správne zvolenú a správne interpretovanú právnu normu nesprávne. (BAJÁNKOVÁ, Jana, BARICOVÁ, Jana, GEŠKOVÁ, Katarína, MESIARKINOVÁ, Soňa. § 440 [Zákonné dôvody kasačnej sťažnosti]. In: BARICOVÁ, Jana, FEČÍK, Marián, ŠTEVČEK, Marek, FILOVÁ, Anita a kol. Správny súdny poriadok. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2017, s. 1618.) Žalobcom tvrdená zmätočnosť odôvodnenia rozsudku v dôsledku číselného označenia odsekov nemôže spôsobiť vadu rozhodnutia na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

19. Zmätočnosť, respektíve nepreskúmateľnosť rozsudku správneho súdu z dôvodu nedostatočného odôvodnenia je možné v istých prípadoch namietat v nadväznosti na § 440 ods. 1 písm. f) SSP. Ani v tejto súvislosti však kasačný súd nevzhladol nijakú vadu rozsudku správneho súdu. Nesprávne číselné označenie odsekov by mohlo predstavovať chybu v písaní, nie však chybu, ktorá by mohla vyvolať potrebu zrušenia rozsudku správneho súdu.

20. V prejednanom prípade je číselné označenie odsekov navyše v poriadku. Z obsahu ale aj formálnej úpravy odôvodnenia rozsudku je zrejmé, že body 39 až 48 sú citáciou rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Uvedené vyplýva tak z použitej kurzívy, ako aj zo skutočnosti, že celý text je uvedený dvojbodkou, vložený medzi bodmi 21 a 22 odôvodnenia rozsudku správneho súdu a ohraničený úvodzovkami. Citovanie celých statí odôvodnenia rozsudkov iných súdov (najmä súdov vyššieho stupňa) týkajúcich sa totožnej právnej otázky je bežne využívanou praxou, ktorú umožňujú tiež § 464 SSP.

21. Kasačný súd poukazuje aj na skutočnosť, že citácia rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je uvedená vetou: „Správny súd poukazuje na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vysloveného v rozsudku sp. zn. 4Sžk/20/2019 z 5. novembra 2019 z ktorého sa pre toto konanie javí potrebným citovať body 39 až 48 odôvodnenia tohto rozhodnutia.“. Poukazujúc na formálnu úpravu textu ako aj citované návetie má kasačný súd za to, že muselo byť aj žalobcovi (či akémukoľvek inému laikovi) zrejmé, že číslovanie odsekov odôvodnenia rozsudku nie je chybné, ale že ide o citáciu rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

22. Citácia rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je súčasne dôvodom, prečo správny súd v odôvodnení svojho rozsudku poukazuje na vyrubený poplatok za komunálny odpad aj na úrok z omeškania za oneskorene zaplatenú daň z nehnuteľnosti. Úrok z omeškania sa spomína v citovanej časti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Ako vyplýva z uvedeného, odôvodnenie rozsudku správneho súdu nevykazuje nijaké známky zmätočnosti či nepreskúmateľnosti a kasačný súd vyhodnotil námietku žalobcu v predmetnom rozsahu ako nedôvodnú.

23. Žalobca namietal nesprávny procesný postup správneho súdu (§ 440 ods. 1 písm. f) SSP) aj v nadväznosti na nevyhovenie jeho žiadosti o odročenie pojednávania. Uvedená námietka žalobcu je nedôvodná.

24. Správny súd sa rozhodol vec prejednať bez prítomnosti žalobcu ako aj žalovaného. Svoj postup podľa § 114 SSP riadne odôvodnil v bodoch 9 až 14 rozsudku. Správny súd správne poukázal na pravidlo normované ustanovením § 114 SSP, že pojednávanie je možné odročiť len z dôležitých dôvodov. Predvolanie na viacero pojednávaní v rovnaký deň nie je možné považovať za dôležitý dôvod pre odročenie pojednávania. Naopak, zo strany správneho súdu ide o napĺňanie požiadaviek vyplývajúcich zo zásad rýchlosti, efektívnosti a najmä hospodárnosti súdneho konania. Napríklad aj z hľadiska nákladov žalobcu na cestovanie premietnuteľných do trov súdneho konania.

25. Žalobcovi nie je možné dať za pravdu ani v jeho tvrdeniach o nedôstojnosti vytyčenia viacerých súdnych pojednávanií v rovnaký deň. Žalobca pri počte ním podaných správnych žalôb, na ktorých vybavenie je príslušný správny súd, môže dôvodne očakávať, že niektoré pojednávania budú vytyčené na rovnaký deň. Správny súd snažiac sa vybavovať veci bez zbytočných prieťahov tak nijako nepochybil.

26. K porušeniu žalobcovho práva na spravodlivý súdny proces nesprávnym procesným postupom správneho súdu by za určitých okolností mohlo dôjsť v prípade, kedy sa jednotlivé pojednávania prekrývali aj časovo a správny súd by nereflektoval na žalobcove ospravedlnenie neúčasti na pojednávanií z dôvodu účasti na pojednávanií pred iným senátom. To však nie je daný prípad. Ako správny súd ozrejmil, pojednávania boli vytyčené v rovnaký deň v krátkom časovom slede, avšak senátom správneho súdu nič nebránilo prijať organizačné opatrenia tak, aby sa veci mohli riadne prejednať. Okrem toho kasačný súd považuje za nutné poukázať na skutočnosť, že žalobca síce argumentuje kolíziou súdnych pojednávanií, ale pravdou je, že sa nezúčastnil ani jedného. Relevantná je taktiež argumentácia správneho súdu, že žalobca mal od doručenia predvolaní na pojednávania konané 17. marca 2022 dostatok času na to, aby požiadal o odročenie niektorého z nich v časovom predstihu a nie jeden deň pred jeho konaním. Vzhľadom na uvedené vyššie sa kasačný súd stotožnil s právnym posúdením správneho súdu, že vytyčenie viacerých pojednávanií v rovnaký deň nie je za situácie danej v prejednávanom prípade dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania v zmysle § 115 SSP.

27. Druhým dôvodom žiadosti pre odročenie pojednávania bolo žalobcom tvrdené ochorenie člena rodiny, starostlivosť o rodinného príslušníka, sprevádzanie na lekárske ošetrenie. V tejto súvislosti kasačný súd uvádza, že pokiaľ ide o ničím nepodložené tvrdenia žalobcu, správny súd nič nebráni v prejednaní a rozhodnutí veci v neprítomnosti účastníkov konania v súlade s § 114 SSP. Správny súd správne dôvodí, že právna úprava odročenia pojednávania si kladie za cieľ zabrániť procesným obštrukciám využívaných účastníkmi konania. V prípade odročenia pojednávania bez existencie dôležitých dôvodov vyžadovaných v § 115 SSP, by správny súd zasiahol do základných procesných práv účastníka konania, ktorý o odročenie pojednávania nežiadal.

28. V prejednávannej veci je dôležitou skutočnosťou aj to, že žalobca v zmysle § 59 ods. 2 písm. d) SSP nemusí byť obligatórne zastúpený advokátom. Žalobca mohol využiť inštitút zastúpenia v zmysle § 51 ods. 2 SSP a pojednávania sa sprostredkovane zúčastniť bez potreby vynakladania finančných prostriedkov na kvalifikovaného právneho zástupcu z radov advokátov.

29. Dôvod, pre ktorý žiada účastník konania o odročenie pojednávania musí vykazovať znaky nepredvídateľnosti, závažnosti a jedinečnosti, aby bol zo strany správneho súdu vyhodnotený ako dôležitý. Kasačný súd sa stotožnil s právnym posúdením správneho súdu, že v prejednávanom prípade týmito atribútmi dôvody návrhu na odročenie pojednávania zo strany žalobcu nedisponovali. Námietku porušenia práva na spravodlivý proces preto vyhodnotil ako nedôvodnú.

30. Zhrňujúc vyššie uvedené dospel kasačný súd, striktné viazaný sťažnostnými bodmi (§ 453 ods. 2 SSP) a ich vymedzením zo strany žalobcu (§ 440 ods. 2 SSP), k záveru o nedôvodnosti kasačnej sťažnosti.

V. Záverečné zhodnotenie a odôvodnenie rozsudku v časti trov

31. Podľa § 461 SSP kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná. Kasačný súd, pretože vyhodnotil kasačné námietky za nedôvodné, rozhodol podľa predmetného ustanovenia. Podľa § 3 ods. 3 písm. c) zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v účinnom znení výkon súdnictva v predmetnej veci prešiel od 1. júna 2023 zo správneho súdu na Správny súd v Košiciach. Z tohto dôvodu bude aj tento rozsudok doručovaný cestou Správneho súdu v Košiciach.

32. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. (1) v spojení s § 167 ods. 1 a § 168 druhej vety SSP spôsobom uvedeným vo výroku rozsudku. Kasačný súd žalobcovi náhradu trov kasačného konania nepriznal, nakoľko v kasačnom konaní nebol úspešný. Kasačný súd nepriznal trovy konania ani žalovanému. Ten bol síce v konaní úspešný, avšak má postavenie orgánu štátnej správy a kasačný súd nevzhladol žiadne výnimočné dôvody, pre ktoré by mu mali byť trovy konania priznané (§ 168 druhá veta SSP).

33. Toto rozhodnutie prijal kasačný súd jednomyseľne.

Dôvod, pre ktorý žiada účastník konania o odročenie pojednávania musí vykazovať znaky nepredvídateľnosti, závažnosti a jedinečnosti, aby bol zo strany správneho súdu vyhodnotený ako dôležitý.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.